

ničku savršenost i takvu veličinu, da se ga još danas imenuju sa strahopoštanjem u jedan sa najvećim genijima proslavljenje stare Hrvatske, shvatiti čemo, da je taj siromanski narod bio već onda vrijedan najveće njege i najveće brige, jer je u njem zakopano bilo bogatstvo, koje je treba sada dignut u interes svjetske prosvjete zajednice. Takova imena, koja bi bila u čast i velikim europskim narodima, tražiti moramo u budućim knjigama, njihove slike i podrijetlom zemljama, čuti njihovu slavu iz budih ustiju, jer se u ono doba, kada je naš narod žrtvovao sve svoje energije za spas kršćanstva i Evropske kulture, nije mogao razviti u našim zapuštenim domovima plodonosan život.

Tako su naši ljudi gradili budućim narodima hramove, svojim duhom obogaćivali buduću prosvjetu, a hiljadugodišnja borba za opstanak umjesta je i pamćenje jednog naroda za svoje duševne junake, kojima nijesu imali zahvaliti svoje zadnje dobro, život i opstanak, kao što Zrinski i Jurčić, kada je što i bezbrojni drugi junaka, koje spominje zahvalnošću narodna naša pjesma, dok su oni drugi morali zboriti i raditi za kašnije naše rođove. Ovi su naši geniji dali svijetu to, što je Bog možao. da daju, a narod naš — i u tome je velika tragedija naše narodnosti — nije mogao, da se tih božjih darova oplemeni i obogati, da ih uživa kako ih je tudinac uživao. U doba reformacije, u vrijeme velikog sukoba između katoličke i protestantske vjere, vjerski je bio obuhvaćao u ono doba svu kulturnu razinu svijeta, kad je naš narod došao samo trenutak slobode, dgoće se po ovom istarskog naroda ljudi, vanredne jakosti i sposobnosti i ovaj se je bio zapaleo i u našim pokrajnjima. U Konzulu Istrani i u Vlačici (Flaccus Illyricus) ne stješnjavaju neprijatelj katoličke vjere, jer bi to značilo da shvaćati značenje teških onih vremena, ali stjujmo ljudi, koji su bili naše kralji i koji su, makar hodali krvitim stazama, tražili istinu. Na onom je putu dakako nijesu mogli ni naći, ali su ipak u tom boju dalii izražaju jačnosti i dubini mišljenja našeg naroda; nijesu nam dake dalibezbjekornog sadržaja ali su nam dali naš narodni oblik mišljenja, a gvozdenoj, neuobičajenoj logici ovih jakih misilnika klanjanju se u ono doba i tudi narodi, a duh taj naš, koji proročki izbjeg iz njihovih djele sili i nas dandasnu na poštivanje, mani bili protivljeni protestantima. Iz ovih se je osobnosti mogla razviti nova naša prosvjeta, da nam je bude bio milijun, da su prilike bile dočekane. Tako su naši ljudi kad se zvijezda prospe, rasvijeljili za tren tamnu noć, a ta je noć postala — još crnija. Ali danas slijede našem nebu jači naši zvijezde, a ti, naši-morarni, koji još brodite po moru bez cilja i bez svrhe, ugledaj se u nje i naći ćeš prav put iz tame.

Obraznina. Cijene mese proglašene narednom od 10. svibnja o. g. broj 1296-45 ex 1914., ostaju do daljnij odredba nepromenjene. C. k. tvrdjavi komesar: Schönenfeld m. pr.

Obraznina. Dodatno ovdjejnoj obzani od dne 21. veljače o. g. broj 110-1-Vet, daje se na znanje, da je zaplijenjene ne samo koža volova, nego također koža konja, telata, ovaca i janjaca, te u smislu naredbe c. i kr. vrhovnog vojnog zapovjedništva Q. Op. br. 51/098 u izem ratnom području iste se zaplijenjene na temelju zakona za ratno podavanje. Sve koje u poštovanju mjesne općine Puli i Rovinja treba dakle predati direktno na sabiralište c. i kr. klanice ratne marince u Puli, a ono iz drugih općina političkog kotara Pule do daljnje odredbe preda predstavniku Josipu Deltonu, zastupniku tvrtke Sansa i Franzin u Vodnjani. Isplata koja uslijedi će nakon njevice procjene koja prodaje u sabiralištu. Klaniceljari odaslanica etapne centralne za kože, nalazi se u Puli hotel "Adria", gdje se davaju eventualne upute. Kosti primati će se i dalje kod sabirališta u ulici Dignano svakoga ponedjeljka i četvrtka od 2 - 4 sati propodne. Svaka trgovina s ovim predmetima je strogo zabranjena te će svaki prekršaj biti kažnjiv prama optjecjicom kaznenim propisima. Pula dne 29. maja 1916. C. k. tvrdjavi komesar: Schönenfeld v. r.

Potpis ratnog zajma u Kanfanskoj općini. U koliko dozajneno, potpisalo se je u Kanfanskoj općini za 34.700 kruna ratnog zajma, što je smatrati za ljepe uspjeh obziru na sadašnje odnošaje.

Iz Slovenerije.

Srednje škole u austrijskoj poli monarhije. Ministarstvo za nastavu izdalo je prijedlog austrijskih srednjih škola u god. 1915. - 1916. Na svim gimnazijama 84.643 učenika, na realkama 44.184, ukupno dakle 129.127 učenika, i to 124.309 učenika i 4818 učenika. Ženske liceje počinju 10.529 učenica. U Stajerskoj ima 9 gimnazija (8 njemačkih i jedno utravističko) sa 2057 učenika, 8 realki sa 250 učenika i 1 ženski licej sa 302 učenice. U Koruškoj su 3 gimnazije sa 1726 učenika, 1 realka sa 326 učenika i 1 ženski licej sa 274 učenice. Kranjska ima 7 gimnazija (2 njemačke, 4 utravističke i 1 slovenska) sa 2056 učenika, 2 realke (1 njemačka i 1 utravistička) sa 753 učenika i 1 ženski licej 274 učenice. Primorje -u i. g. upravljaju 9 "školu" (8 njemačkih i 1 slovenske) sa 1741 učenikom, 6 realki (3 njemačke i 3 talijanske), 5 liceja (otvoreno su samo 2) sa 546 učenica. Dalmacija ima 6 gimnazija (1 talijanska i 5 hrvatskih) sa 1291 učenika, 2 realke (1 talijanska i 1 hrvatska) sa 517 učenika. U ovoj će podatku treba živio zamisliti.

Ustrell-bljenac i veleždajnik. Trčkansko mjesničko uvelo je disciplinarnu istragu proti učitelju na c. k. kr. vojnoj školi u Trstu Antunu Camaur-u, koji se nije došao do danas vratio sa svog dopusta, što mu je bio podijeljen bolesti radi, akopren mu je istekao jur. 5. Snaga 1915.

Osim toga optužen je Camaur iadike Wefeizadej. Pozvan je, da se do 15. lipnja 1916. predstavi predsjedniku trčkanskog namjesništva.

Raspusteno općinsko vijeće. Ustijed naredne više oblasti raspusteno je općinsko vijeće u Lokaču, koju Oračica. Upraviteljem općinskih pravnih imenovani je onamnošni posjednik Josip Franjo Hmeljak.

Javni dobrovorni zavod u Trstu. Iz Trsta javljaju, da je ovaj humanitarni zavod razdjelio siromasnou pitanstvu grada Trsta u tijednu od 1. do 7. maja: 3229 K 50 h u novcu, 107 objeda i 987 večera; u ime potpore siromasnou obiteljima pozvanika: 970 K za jestiva i 294 objeda. Iz ubožnice: 14.073 K 70 h u novcu, 35.885 objeda, 16.462 večera, 326 para novih cipela i 11 odjeda. Uključeno je zavod izdalo 34.782 K 72 h, dnevno dake 4968 K 97 h.

Gospodarstvo.

Kupovati ili prodavati? Pod ovim naslovom donosi izvješće „Hrvatski Lloyd“ članak, što će stalno zanimati i naše cijenje. Čitatelje, pa ga u cijelosti prenamo: Još nikad nisu bili, t. i. t. trgovci bili privatnici, tako neodlučni bili su i nadanu doba. Za nekretnine, pokretnine, živež mogu se postići takove silne cijene, o kujima prije n'vime ni sanjali, pa se mnogi puti nije učula došao čak za prodaju tih predmeta. Ovakovima je jako teško konkretno savjet dati, jer u isti dana nitko ne može znati, kako će se prilike postigne rata razvijati i kako će se poprati rat dugo trajati.

Doznajemo, da mnogi zemljoposjednici prodavaju i kame prodavati svoju zemljinu, jer ih neki upućuju, da će zemljinu poslijep rata biti jestišnji učinak nestaći radnih ljudi, i ga će se mnogo zemljinu prodavati uslijed toga, što ne će imati tko da obrađuje. I radi toga da je zgodno iskoristiti sadanj prikluk, kad je cijena zemljini i t. r. t. rečeninama porasta, da se iste čim prije prodaju. Naprotiv opet drugi tvrde, da će uslijed većne skupote, koja na svaku način ne će moći rastojanju poslijep rata prestati, i dalje zemljinu biti skupa, dapaće i još skuplja nego današ. Isto tako mnogi su u dvjori, da bi ih bolju sada prodavali ili bi ih zadzali za svoju posudu. Na mnogi su prodajom točko tako lijepe zauzeli, no naprotiv ako uzmimo u obzir današnje cijene, dolaze za zaključku, da bi daleko više zauzeli, da robi učinju nisu prodavali, nego je zadzali. Naprotiv opet nije nikako isključeno, da se u stvarnost artikli ne nastane najednom preokret ili da se ne ocećivaju mir zaključi, pa stanovita roba u cijeni padne i time izbjegne lijepe dobiti.

Zemljoposjednicima se mora na svaki način savjetovati, da nikako svoj posjed ne prodavaju, jer ih je sadanje doba dobro ponudio, koliko zemljinu vrijedi, a produkti zemljoposjeda ne mogu nikada izgubiti vrijednost, jer se produkti mogu u prvom redu za vlasništvo porabiti, upotrijebiti, dođim je točko makar i sa mnogo novaca biti, kada se ne može roba dobiti. Naša intelektuacija morala bi svakako naš narod odgovarati, da svoj posjed prodaje.

Gledje kuća i pokretnina teško je savjetovati, te svakome znati kakove su njegove prilike i je li mu je prodaja bila sada odgovara. Moramo se naznati, da je lijepe polučiti na svoj posjed dobitak, no pita se što će se dobivenim novcem učiniti. Ulagati ga u novčane zavode nije zgodno jer danas se malo kamata dobiva, a za taj se nime išlo bilo kada prodaje objekt, koji je nudio 5 do 6 po sto, da se sada uloži novac uz 3 i pol ili 4 po sto. Tako nastaje teško nitanje što će se gotovinom, ne mnogi opet dolaze na izlaznu točku, te kupuju nekretnine. Ti robi, naši, da nekretnine i roba danas nije nipošto jeftina, te se isti mora daleko viša cijena plaćati, tako da se konačno u istini nezna, je li zgodno vrijedne nekretnine prodavati ili kupovati. Po našem mišljenju osobito nije zgodno vlastika promjena nekretnina u gradovima, gdje se time vrijednost objekta uslijed pretjeranih cijena i troškova tjeru u vis, što će siromanski sljepi jakači osjećati.

Prodavati bi sami oni imali, kojima današnja situacija donosi spas iz prijašnjih nezgodnih prilika, dođim svaki onaj, koji bez razloga samo dobitka radi prodaje, ne čini pravo, jer čime ne pomaže proraču, mora se bojiti sa idejom: što sada kupiti. A pitanje kunkije ili prodaje nije bilo nikada teško kao danas.

Cuvanje se spekulaciju, koji kupuju zemljinu? C. k. vrhovno vojno zapovjedništvo odlučje slijedeći vojnim zapovijedom pod nadvezenom od 23. svibnja 1916.: „Dogadja se, da hezdušni špekulanati sa zemljinskim nastavom prevariti seku pučstvu, nagovaravajući isto, neka proračun slijedni posjed, jer da tobože uslijed rata zemljinski posjed, je svoju vrijednost.

Tim se neponestoljivo spekulacijama mora da stane svom strogošu na put.

Ima se toga podudri momčad, da njihova zemljinska ne samo da nijesu ratom izgubila od svoje vrijednosti, nego baš protivno da su im cijenom znatno poskušali i da će biti u budućnosti sve to više. Imo se po tom sasvim odštevno savjetovati, da ne prodavaju svoj posjed.

Budu li se iz listova ili iz ispitivanja momčadi saznalo o namjeravanim spekulacijama sa zemljinskim ili o zavarivanju momčadi, to se imaju odmah prijaviti pojedini slučajevi gradjanom kaznenom sudu; a osim toga ima se upozoriti i nadležnu političku oblast prve instance (kotarsko poglavarstvo ili komitatu) u čijem se okružju nalazi zemljinštvo.

Upozorav se, da su se poduzeli u tom pitanju mnini koraci također kod c. k. i kr. ug. ministra predsjednika.

Sjećajte se Crvenog Križa! Svakovrste pisarničke potrepštine za urede, trgovce i privatnike dobiva se u papirnici Jos. Krmpotić u Puli.

Razne Vijesti.

Malo ratkuna o gubiciima talijanske i austro-ugarske flote. O gubiciima, su ih su pripretle talijanska i austro-ugarska flota od početka rata, donosi „Basler Nachrichten“ slijedeće podatke: Ukupni gubitak austro-ugarske flote iznosi pet hiljada toni, ukupni gubitak talijane trideset i tri hiljade toni. Kad se priključi i francuski gubitak u Adriji se petnaest hiljada toni, onda izlazi da je ukupni gubitak sliš sporazuma u Adriji pedeset hiljada toni, dakle deset puta toliko, koliko su austro-ugarske strane. List zaključuje riječima, da je austro-ugarska flota, prema njenim snagama, bila sposobna u mjeri, koja je skoro nevjerojatna.

Mirovni uvjeti entente. Po jednom vijesti pretragodne „Rijecič“ imalo bi se doskora sastati pariski ratno vijeće u svrhu prihvata mirovnih uvjeta entente. Čim budu uvjeti prihvati, bit će saopćeni javnosti.

Tiroški Talijani ne uzduži za Italijom. Pridom godišnjice najveća talijanska rata osadalas je od 480 općina i zadruga u južnom Tirolu njih 306 adresi odanosti caru, u kojih glagolisu svoju vjernost u ljubavi do cara i države. Niti pedeset zemljišta je smjeć preci u vlast nepratielja i za svu vremena mora ostati domaća podzemlju pod zezdom Habsburgovaca.

Ruske čete na putu u Solun. Prema vijestima iz Ante bile bi ruške čete (jedna brigada) jur na putu u Solun, pa se njihov dolazak očekuje još tečajem ove sedmice.

Engleska i prolaz portugalskih četa preko Španjolskog zemljista. U Madridu ponovo je glas, da engleska vlada izričito zahtijeva od španjolske vlade, da pristane na eventualni prolaz portugalskih četa Španjolskim zemljistom u Francusku. Prema drugim vijestima ne radi se o zahtjevu, već o jednostavnom upitu, što ga je Engleska postavila Španjolskoj vladi u prijateljskom i mironom tonu.

Zalosno stanje mletačkih Slovenaca. Za političko i kulturno stanje naše braće Slovena u Mletacku nema drugog izraza, već: tužno i zalošno! Svojim lijepim jezikom mogu se donekle služiti samo u svojim kućama i djelomično u crkvama, dok im je u školama, u uredima i uopće u javnom životu jezik posvema bespravan. Kraj svega toga bije ipak u njihovim srcima slovensko srce, diše slovenska duša. Kako on još uvijek ljubi svoju domaćiniju, dokazuje nam i to, da je u Viđimskoj džamiji bilo zadnje godine preko 140 članova književnog društva sv. Mohora. U Italiji ima u 15 općina 36 tisuća Slovenaca.

Dok je taj lijepi broj naše braće kulturno malo da ne sasmiča, rasipavali su naši Talijani u Primorju, koji su sada u dobrom dijelu preko granice, i državu „Dante Alighieri“ u kraljevini milijune za potalijančenje naše nevinje mladić preko svoje „Legge nazionale“. — Da li im vrijeme nosi pokajanje?

Franuska i mir. Na podlogu odgovora njemačkoga kancelara Greveni, bavi se „Temps“ mirovnom spremnosti Njemačke. Zagovaratelje i pristači mirovne ideje tako kod saveznika i u neutralnim zemljama, naziva upotisima i savršenima, koji ne će donijeti miru jedino ako se jedna lastavica da će se broj povećati i s novim silama radi otkaza. U odgovoru na kancelarove izjava lice je „Temps“ svojih običajnih izvraćanja, pa zaključuju riječima: Neka kancelar svoju dužnost igra način. Saveznici su cilj njegovogova manevre prozreli. Savetnici su mu suprotstavljaju svoju nekolikovisnu odluku, koju utvrđuju ne samo izjavama svojih ljudi i državnika, već i u bojisti i u ratnim tvornicama pretvaraju u čin. Njemačka nam ne će užeti mira iz ruku lukavču, kad nam ga ne može oteti silom. („Hrv. Rječ.“)

Uzroci objavljenja ospadnog stanja u Miljanu. Ovih dana je iznenada objavljeno ospadno stanje u Miljanu, a da se o uozroku, koji su ponutili talijansku vladu na taj korak, nije doseglo poticanje. Sada javljaju da će se u broj povećati i s novim silama radi otkaza. Uz ovaj događaj se učinilo da se učinilo da se smješta prestane sa beskorišnjem proljećanjem krvlji. Redarstvo je imalo pune ruke posla, da skupove rasprije, a vodje skupova i govornike napsi i predra na saslušanju gradskom stuhu.

ISTARSKA POSUJILNICA U PULI.

Tko zeli uložiti sigurno svoj novac na štednju, iko ima platiti „POSUJILNICI“ interes ili stogod na račun svog duga, iko bi htio u potrebi da digne koliko iz slobodne uloške kod „POSUJILNICE“,

u „Narodni Dom“ (palata „ISTARSKE POSUJILNICE“) u II. kat na pi-

saru Dra. L. SCALIER, odvjetnika i vojnickog branitelja, i to u svakim delavni dan od 9—12 prije te od 3—7 sati poslije podne.

Posuđilnica plaća na uloške 4½% kamata.

Buduća Cadornova pobjeda. „Popolo d'Italia“ piše: Austrijanci su počeli prodirati u Tirol sa 250.000 ljudi. Ne čemo izdati nikakvih vojničkih tajni, ako izjavimo, da smo u stanju metnuti protiv toj bojnoj austrijskoj sili mnogo jaču i izvrsno oborućen armadu. Ako nepratielj i pošto svoju armadu na polovinu milijuna, nije teško Cadorni, da joj se suprotstavi sa isto takoj. Već, što se dogodilo na firoškom bojistu, znalo je ramo zapovjedništvo još prije. Kad kucne godzdan čas, razbiti će Cadorna austrijske sile upravo tamo, gdje je držao shodnun da ih izmami, jer to zahtijevaju strategički razlozi.

Risveglio Austriaco. List „Risveglio“ Tri-dentino“ prekrst je u „Risveglio Austriaco“. List oveči da će tako biti i u spajajušem ruku.

Javna zahvala. Buduć nam nije moguće pojedinecima izraziti zahvalu za mnogobrojna srušenča kao i za iskaz zadnje potestnosti sprovidova našeg ljubljenog supruga, sina, brata, zeta, suržaka, odnosno strica gospodina

Mihovila Baitz

vede odjela c. k. Ženjske direkcije u miru i vođenice pučko-ustaljke pučkovne,

ovim putem u ime naše kao i u ime ostale rodbine izrazujemo srušenču hvalu.

Osobljivo hvala ravnateljstvu i ostalim pripadnicima c. k. Ženjske direkcije kao i svim ostalim koji su prisutstvovali sprovidu ili položili lijepe vijence na grob pokojnika.

Zadužnici će se obdržavati dne 11. lipnja o. g. u 7 sati prije podne u stolnoj crkvi.

PULA, dne 1. lipnja 1916.

Ožalošćena rodbina.

Kino
Crvenog križa
ULICA SERGIA BROJ 34.

Danas novi raspored!

Mali junak.

Briljantna sličica za djecu u čina.

O, ti muževi!

Vreme krasna i vesela igra u 3 čina. Ravnateljstvo si pridržaje prave promjeniti raspored.

ULAZNINA: I. prostor K 1—; II. prostor 40 fl.

Početak u 2:30. Sviretak u 8:30.

Uči se može kod svake slike.

SVAKOVRSNO rabljeno pokućivo
kupuje

Filip Barbalic
trgovac pokućiva

ul. Sissano 14. **PULA** ul. Sissano 14.

ISTARSKA POSUJILNICA U PULI.

Tko zeli uložiti sigurno svoj novac na štednju, iko ima platiti „POSUJILNICI“

interes ili stogod na račun svog duga, iko bi htio u potrebi da digne koliko iz

svog uloška kod „POSUJILNICE“.

taj neka se obrati

u „Narodni Dom“ (palata „ISTARSKE POSUJILNICE“) u II. kat na pi-

saru Dra. L. SCALIER, odvjetnika i vojnickog branitelja, i to u svakim delavni

dan od 9—12 prije te od 3—7 sati poslije podne.

Svakovrste pisarničke potrepštine za urede, trgovce i privatnike

dobiva se u papirnici Jos. Krmpotić u Puli.